Трибуна гідного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA



УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 273. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 14-го ЖОВТНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 273. JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, OCTOBER 14, 1952. VOL. LX

ПЕРЕРВА В ПЕРЕДВИБОРЧІЙ ПОДОРОЖІ ПРЕЗИДЕНТА

Вашингтон. — През. Труман приїхав додому в неділю ранком з найбільшої своєї передвиборчої подорожі, під часякої він виголосив понад 90 промов, об'їхавши північно-західні, західні-узбережні і південно-західні стейти. Він задримається три дні у столиці, а після того вирушить дальше в дорогу на схід, до стейтів Нової Англії. У повороті з сходу, він вступить ще раз до Ню Йорку для виголошення важливої промови в Брукліні, де він відбуде теж поїздку вулицями міста й передмістя. Він почувається вдоволений з своєї дотеперішньої подорожі, під час якої він переїхав 8,500 миль.

Останні промови перед поворотом до столиці, виголосив президент у Ню Йорку. Прибувши туди з півгодинним опізненням у п'ятницю ввечір минулого тижня, він застав на залізничому двірці Гренд Сентрал біля 15,000 осіб, що зібралися на його привіт. Президент висловив свою безмежну вдячність зібраним за виявлення своїх почувань до нього і виголосив коротку промову, у якій сказав, що „наша країна стоїть перед найважливішими виборами в історії!". Якщо демократи переможуть, твердив Труман, тоді „країна буде безпечна на найближчих чотири роки".

У суботу переїхав президент вулицями міста серед здвигу населення, якого кількість подає поліція на мільйон і три четвертині, а в год. 1. сполудня виголосив промову до 100,000 негритян і порторікайців, зібраних на площі Доренс Врук Сквер, в околиці Гарлему. Перед промовою він дістав медалю від „Зібрання Міжвіроісповідних Пасторів Великого Ню Йорку" у признанні за його заслуги для зрівняння прав для всіх рас. У промові президент обіцяв, що він буде боротися „крізь пекольний вогонь і воду" за зрівняння громадянських прав, згадуючи, як до цього дійшло, що він цією справою займається і що досі осягнено. Він остерігав, що вибір республіканського президента „заверне годинник взад" у цій справі, представляючи водночас демократичного кандидата, Адлея Е. Стівенсона як борця за ці права в майбутності.

У другій промові, виголошеній під час вечері, улаштованої у готелі Валдорф Асторія в суботу ввечір з нагоди Дня Колумба товариством для святкування цього свята, складенім в більшій частині з американців італійського роду, Труман пригадав на колишні заслуги демократичного кандидата Стівенсона для економічної відбудови Італії, кажучи, що ця відбудова послужила пізніше взірцем для складення Пляну Маршала для рятунку цілої Европи. Тому, що Республіканська партія підпала тепер підо вплив таких „ізоляціоністів і вбивників характеру" як сенатори Д?озеф Р. МекКарті і Вільям Е. Дженнер, як твердив Труман, то й еперішній кандидат Республіканської партії перейшов на бік ізоляціоністів, що не хочуть допускати до дальших витрат на допомогу для країн з Північно Атлантійського Пакту.

Передвиборчу подорож президента з нагальною критикою генерала Айзенгавера оцінюють республіканські провідники як шкідливу для демократичного кандидата, одначе демократи глядять на цю справу інакше. Останні вісті, які наспіли до кватири Стівенсона в Спрінгфілд, Илл., вказують, що багато прихильників Айзенгавера переходить тепер на бік Стівенсона.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН НА ДНІ КОЛЮМБА В НЮ ЙОРКУ



Свою участю в прийнятті з нагоди Дня Колюмба в Ню Йорку та своєю промовою під час прийняття президент Труман закінчив свою передвиборчу поїздку по країні, агітуючи в користь демократичного кандидата губ. Стівенсона. Промова президента Трумана в Ню Йорку розвеселила 3,000 зібраних гостей, як він твердив, що коли б „республіканські оратори були жили в часах Колюмба, то вони цілком певно були б між тими, які вірили, що світ плоский".

АЙЗЕНГАВЕР ПРОТИ ЗІРВАННЯ ЗВ'ЯЗКІВ З СОВЄТАМИ

Денвер, у стейті Колорадо. — Кандидат на президента від Республіканської партії, Двайт Д. Айзенгавер, повернувши в п'ятницю з передвиборчої кампанії в Каліфорнії, мав кілька конференцій з відвідувачами в суботу й неділю. Делегації громадян польського походження він сказав, що вимагатиме формального відкликання умови між Америкою й Совєтами, заключеної в Ялті, на Криму, в 1945 р. Таким способом Айзенгавер має надію, що „нарід Польщі дістане надію працювати безперервно, та мирно, доки польські патріоти не стануть знову панами своєї власної долі". Це заявлення склав Айзенгавер для відзначення річниці смерти польського генерала Пулаского, який прибув до Злучених Держав у 1776 р. воював за незалежність Америки, брав участь у боях під Брандівайн, Чарлстон і Савана і згинув у бою.

У неділю відбув генерал конференцію з кореспондентами, у якій заявив, що він противиться зірванню дипломатичних зв'язків з Совєтською Росією за те, що вона недопускає американського амбасадора Джорджа Кеннана повернутися назад до Москви. Айзенгавер каже, що все таки краще мати контакт з ворогом, ніж зовсім не розмовляти. Навіть втримування тимчасового завідувача амбасади буде корисніше ніж закрити амбасаду, міркував генерал.

Промови Стівенсона в південних стейтах

Демократичний кандидат на президента, губ. Адлей Е. Стівенсон виголосив три програмові промови в південних стейтах, з яких у кожній згадав спеціяльні справи, пристосовані до місцевого положення.

У Маямі, на Флориді, він підкреслив добробут цієї надморської околиці, яка — як він твердить — завдячує свій квітучий стан загальному добробутові країни, бо тільки люди, в добрі можуть їздити до Маямі вимою на відпочинок. У місцевості Тампа, на Флориді, він підніс значення цієї пристані для порозуміння з громадянами країн Південної Америки, які приїздять туди на випочинок, а в місті Нашвіл, у стейті Теннесі Стівенсон з негодуванням висловився про південних демократів, які маявлюють, що будуть підтримувати Республіканську партію, хоч ці демократи, як члени Конгресу особисто зазнали багато почестей і користей, бо як члени Демократичної партії вони стали провідниками важливих конгресових комісій. Крім того Стівенсон доводив, що адміністрація Демократичної партії від часів Рузвелта й Трумана причинилася до розбудження енергії населення південних стейтів, а урядовими дотаціями причинилася до економічного піднесення цих околиць. — Після одноденного відпочинку в своїй стейтовій столиці, Спрінгфілд, у стейті Илиной, Стівенсон вибирається в дальшу подорож у вівторок до стейтів Вайомінг, Юта, Вашингтон, Орегон, Каліфорнія, Тексас а потім знову повернеться до Спрінгфілд.

Обвинувачують підприємство в висиланні викупу до комуністичного Китаю

Вашингтон. — Департамент скарбу виявив, що пересилкова компанія у Сан Франсіско поставлена в стан обвинувачення федеральною слідчою лавою за пересилання до комуністичного Китаю грошей, складених американськими китайцями, як окуп за їхні родини, яким комуністичний режим в Китаї погрожував ліквідацією, якщо вони не дістануть грошей з Америки. Департамент скарбу твердить, що торговельна компанія Мін Сан переслала 161,848 долярів від американських китайців до Комуністичного Китаю впродовж одного року, використовуючи для посередництва свої зв'язки з одним підприємством у англійській колонії Гонг Конг, на узбережжі Китаю в Азії. Мін Сан компанія оголосила була в китайських газетах у Сан Франсіско заклик, щоб американські китайці постачали гроші на окуп родин. Цього заклику послухала велика кількість інтересованих китайців, щоб рятувати своїх рідних. Одначе департамент скарбу, попавши на слід таких „ціни крови", почав прослідкувати справу і вкінці довів до цього, що пересилкове підприємство поставлено в стан обвинувачення.

Камбодійський король особисто веде свої війська проти комуністів

Сісмріп, Камборія. — Молодий камбодійський король Нородом Сіганук заявив, що він поведе особисто війська до боротьби проти комуністичних партизанів. Камбодія — це одна із трьох союзних держав в Індо Китаю. „Я рішений, заявив король, врятувати свою країну". Присутність короля в походах через густі джунглі об'єднала всіх у боротьбі проти комуністичних бунтарів.

Виступи проти іміграційних обмежень

Дітройт. — Святкування днів Пуласького й Колумба, що урочисто відбулись в Дітройті, були нагодою до виступів двох діячів, — демократичного сенатора Естеса Кіфовера й директора Агенції Взаємної Безпеки Аверела Гарімана. Обидва промовці гостро виступили проти відомого іміграційного закону Мек Каррана-Волтера. Кіфовер, під час святкування дня Пуласького промовляв у дільниці Гемтремк, заселеній переважно поляками й громадянами слов'янського походження, серед яких багато українців. Сенатор Кіфовер, заявив, що він рішуче наставлений проти закону, який нівелює порушення принципів демократичного світогляду, впроваджуючи расові й інші обмеження. Теперішні іміграційні приписи, за думкою сенатора, принижують країну й виявляють затрату здорового глузду. А. Гаріман, що промовляв тут у день Колумба, ствердив, що іміграційні закони Республіканської партії поважно кривдять народи, що походять з південної та східньої Европи. Промовець підкреслив, що іміграційний закон пройшов проти волі президента Трумана, який навіть поклав був вето проти цього закону. Суворий іміграційний закон порушує традиції Америки, сказав Гаріман, перейшовши далі до закидів на адресу ген. Айзенгавера, що його прихильники визначилися поступуванням, яке обмежує свободу негрів, та до вихвалювання губ. Стівенсона і його відношення до меншостевих груп в країні. Як звідомляють з Ню Йорку, проти діючого тепер іміграційного закону виступив також президент Брукліну, демократичний кандидат Джан Кашмор, що промовляв з нагоди дня Колумба на обіді Італійсько-американських професіоналістів і підприємців в Брукліні.

РЕЄСТРАЦІЯ ВИБОРЦІВ У НЮ ЙОРКУ ПЕРЕВИЩИЛА ВСІ ПОПЕРЕДНІ

Ню Йорк. — Коли буде оповіщено про висліди реєстрації вояків і осіб, що находяться на постійнім побуті поза межами стейту, то виявиться, що реєстрація виборців у місті й стейті Ню Йорк перевищить усі попередні передвиборчі реєстрації. Виборча колегія міста Ню Йорк ствердила, що впродовж шести днів минулого тижня зареєструвалося у всіх п'ятьох дільницях 3,519,471 осіб, а це вказувало б на зменшення 37,406 осіб в порівнянні з р. 1944, коли то було найбільше число реєстрантів. Одначе в згаданому році в загальних цифрах були включені вояки і особи, що мешкають поза кордонами стейту, яких цифру додано пізніше до загального списку. Цими днями буде викінчене обчислення цьогорічних військових і інших реєстрантів зпоза стейту, а тоді, як надіються, загальна кількість реєстрантів буде найвища за всі часи. У горішній частині стейту зголосилося 1,510,634 осіб до реєстрації в 59 місцевостях. Це вважається теж за найвищу кількість в порівнянні з попередніми реєстраціями. Точний перелік буде відомий за кілька днів, а тоді можна буде поробити відповідні висновки з цього руху.

СОВЄТСЬКА НОТА ПОТВЕРДЖУЄ ЗБИТТЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ЛІТАКА НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

Лондон. — Московська радіовисильня повідомила в неділю, 13-го жовтня, що совєтський уряд передав американському представникові ноту в якій протестує проти порушення американським літаком совєтської території на Далекому Сході і признає, що совєтські літаки відкрили на американський літак вогонь після того, як він мав відмовити їм послуху та сам почав до них стріляти. Мова про американський бомбардувальник Б-29, що разом із залогою, зложеною з 8 осіб, безслідно пропав біля Японії минулого вівторка. Головна кватира американської авіяції в Японії тоді повідомила, що на радаровому екрані стверджено, що дорогу перетинав американській суперфортеці незнаний літак „неозначеної національности", який зблизився з боку Курильських островів, де совєтська авіяційна база. На американській базі перехоплено ще через радіо фразу одного з членів суперфортеці, який кричав: „Ходімо, до чорта, звідсіль!" — і це була остання вістка з літака. Інтенсивні пошукування за пропавшим літаком виявили опісля тільки велику пляму оливи на японських водах. В совєтській ноті, яку передав вчора заступник совєтського міністра закордонних справ Георгій Пушкін американському дипломатичному представникові Елімові О'Шонессі, сказано, що американський літак мав переступити совєтські територіяльні води біля острова Юрі, що належить до Курилів, віддаленому на около 18 миль від найдальше висуненого на північ японського острова Гоккаідо. Совєтська нота в дальшому твердить, що коли два совєтські боєві літаки заступили дорогу американському суперфортеці і вимагали, щоб вона висадилась на найближчому совєтському аеродромі, американські літуни, мовляв, відкрили вогонь, на який совєтські літаки теж відповіли стрілами. Тоді, сказано в совєтській ноті, американський літак „зник в напрямку моря". В дальшому „совєтський уряд складає найрішучіший протест проти того чергового грубого порушення совєтського кордону американським військовим літаком та домагається, щоб уряд З'єдинених Держав прийняв відповідні міри проти порушування совєтського державного кордону американськими літаками" — сказано в ноті.

Іран заповідає переміщення головних дипломатів

Тегеран. — Іранський міністер закордонних справ Гуссейн Фатемі заповів, що він плянує далекойдучі зміни в іранській дипломатичній службі, при чому найголовніші дипломати будуть призначені до „сусідніх країн", а не до західних великодержав, як це було досі. Відомо, що найважливішим іранським сусідом є Совєтський Союз. Промовляючи на пресовій конференції, міністер Фатемі заявив, що він дає доручення іранським дипломатам, щоб вони звернули тепер головну увагу на здобуття прихильности закордонної преси для Ірану та „Іранської справи."

Папа Пій вважає комуністів загрозою для світу

Рим. — Під час сцен ентузіязму і релігійного піднесення Папа Пій XII. промовляв до маси народу, що виповнила площу і сусідні вулиці від церкви св. Петра. Папа не назвав по імени комуністів, але всі знали, що це до них відноситься. „Сьогодні, говорив Папа, не тільки Рим і Італія, але й цілий світ загрожений. Вам не треба казати, хто цей ворог, і яку одіж він носить. Він знаходиться між нами всіма і всюди, невловимий і небезпечний". Папа гостро виступив проти тих, які виступають проти цілей і ідеалів Католицької Церкви. „Автори і пропагатори жахливого наклепу, що Церква змагає до війни можуть не бути покарані людьми, але вони не втечуть перед карою Бога. Прийде час і для них, щоб їм Бог міг простити".

Сен. Гендриксон на святі УПА в Нюарку заповідає визволення України

Нюарк, Н. Дж. — „Вже наближається день визволення поневолених Москвою народів!" — твердив сенатор Роберт Г. Гендриксон з Н. Джерзі, промовляючи в неділю, 12-го жовтня, на святочній академії, влаштованій, за ініціятивою відділу ООЧСУ та осередку СУМА, Українською Громадою Нюарку в десяті роковини Української Повстанської Армії. Свято відбулося у виповненій вщерть (750 осіб) залі Української Централі. Сенатор Гендриксон, промовляючи в заступстві хворого сенатора Александера Смита, твердив, що цей день визволення поневолених Совєтами народів ніколи не прийшов би, якщо б Америка продовжувала свою дотеперішню „політику здержування", замість рекомендованої Республіканською партією „політики визволення", як це твердив сенатор Смит на українському прийнятті в його честь в дні 14-го вересня, заявляючи рівночасно, що Україна є ключем до майбутньої федерації вільних народів Східної Европи. Черговий американський промовець, конгресмен Роберт В. Кіні, покликуючись на твердження Вольтера з-перед 200 років, що Україна завжди змагала до волі, твердив, що вона змагає до тої волі й сьогодні, але в цьому вона має мало зрозуміння і підтримки з боку вільного світу. Від 20-років — твердив конгресмен Кіні — ми ведемо політику існуючого стану, що є рівнозначною з політикою банкрутства. Коли б такими політичними категоріями були думали наші батьки 175 років тому, то сьогодні було б не було З'єдинених Держав — вважає конгресмен Кіні. Свято УПА в Нюарку, започатковане американським національним гимном у виконанні Зиновії Воробецької, відкрив адв. Іван Романишин, головний радний Укр. Нар. Союзу та голова Українського Комітету стейту Ню Джерзі, а на дальшу програму склались: святочна промова ред. Богдана Кравцева, промова Мирона Леськова, виступи мішаного хору ООЧСУ „Заграва", ансамблю бандуристів під керівництвом Степана Ганушевського, солістки Марти Кобрин Кокольської, музичної рецитації Іванни Кононевої, Валентини Олесницької і Володимира Кульчицького та декламації молоді ООЧСУ і СУМА. Свято закінчено українським національним гимном. На фортепіяні акомпаніювала Олена Климівна. Мистецьке оформлення програми — дир. Юрій Кононів. Українська Громада цим започаткувала загальне святкування роковин УПА, до якого закликав Український Конгресовий Комітет.

ПЕРЕД ВІДКРИТТЯМ СЕСІЇ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ

Об'єднані Нації, Н. Й. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй відкриває свою звичайну, вже сьому з черги річну сесію в новозбудованих приміщеннях в Ню Йорку у вівторок, 14. жовтня. Підготовка до відкриття сесії вже завершена і більшість представників поодиноких країн вже очікують в ню-йорських готелях. Між ними є теж державний секретар Дин Ачесон та амбасадор до спеціяльних доручень Філіп Джесуп, що прибули з Вашингтону, щоб взяти участь в інавгураційній сесії. Міністри закордонних справ Британії і Франції, Іден і Шуман, не прийдуть раніше, як правдоподібно один тиждень після американських виборів в листопаді. Натомість совєтський міністер закордонних справ прийде вже завтра кораблем „Квін Елізабет". — Між іншими міністрами закордонних справ, що вже приїхали і візьмуть участь у відритті сесії, є теж міністер закордонних справ Канади Лестер Б. Пірсон. Секретаріят ОН вже проголосив порядок нарад Генеральної Асамблеї, на якому є аж 64 різних справ. На першому місці властивих нарад, після вибору президії, звітів та інших формальностей, є справа Кореї і вона буде, правдоподібно, головною точкою нарад, не тільки тому, що не досягнено перемир'я та що наради в справі перемир'я відложено на необмежений час, але й з уваги на факт, що на корейському фронті приходить до відновлення боїв на повнускалю. Крім того, Корея буде головним предметом спору між демократичним і совєтським бльоком. Дальшою з черги найважливішою справою буде правдоподібно проблема нових членів ОН, між ними теж Японії, бо Совєти своїм ветом в Раді Безпеки бльокують всі інші кандидатури, домагаючи рівночасно прийняття в члени їх сателітів. До важливих проблем зараховується теж арабське становище проти колоніяльних держав та низку інших проблем, що сумарично готові зробити цю сесію найбільш суперечною між усіма дотеперішніми. Сесія починається майже чотири тижні пізніше, ніж повинна була початися. Але й тепер більшість делегацій не бажали б розглядати і вирішувати найважливіші справи, аж доки не буде відома особа, що має прийти на місце президента Трумана до Білого Дому. Загальні настрої вказували б, що Об'єднані Нації буде втратили на своїм авторитеті через те, що не потрапили досі полагодити корейського конфлікту, як і з уваги на підривну роботу Совєтського Союзу, що досі з успіхом бльокує та не допускає до нормального функціонування тої світової організації.

Запеклі бої в Кореї

Токіо. — Аліянтське головне командування повідомляє, що на корейському фронті продовжуються запеклі бої за стратегічні позиції, головно за традиційні шляхи інвазії на Південну Корею та її столицю Сеул, при чому комуністичні війська є в наступі. Головні бої ведуться все ще за „Гору Білого Коня", що панує над околицею на центральному секторі фронту. На горі, що в останніх двох тижнях кільканадцять разів змінювала своїх господарів, окопалися південно - корейські війська і досі з успіхом відбивають атаки червоних, що почали пробі[illegible] теж в багатьох інших місцях. Тимчасом, аліянтська авіяція виконала вчора одну з найбільших атак на скупчення комуністичних військ на півострові Гаеджу, у безпосередньому віддаленні від західного сектора фронту, другого традиційного шляху інвазії на Сеул. В боях на фронті бере участь артилерія і танки. В аліянтських військових колах підозрівають, що це може бути підготовка до нового генерального наступу з боку комуністів.

Військова змова в Чехії, заворушення в Альбанії

Београд, Югославія. — Београдське радіо повідомляє, що шеф чехословацького військового кабінету поповнив самовбивство тому, що викрили протикомуністичну змову між старшинами в Празі. Агенція „Танюг" подає непровірені вістки про те, що в Празі арештували від 200 до 600 старшин, як підозрілих у змові проти комуністичного чеського уряду. Тимчасом втікачі з Альбанії повідомляють, що в тій країні назріває революція. Комуністична партія ослаблена свої ряди вбивствами, чистками та дезерціями до Югославії і масовими арештуваннями. „Національний Комітет для визволення Альбанії" твердить, що „прем'єр Енвер Годжа безсумнівно стоїть перед загрозою національної революції". В деяких частинах Альбанії явно оперують партизанські загони, які понищили оборонні влаштування, що їх побудувала військова команда впродовж останніх сімох років. Згідно з повідомленням із того самого джерела, група прем'єра Годжи попала в неласку в Москві, а дійсна влада находиться в руках „вишколеного в Москві" Мегмета Шеху, міністра внутрішніх справ.

ФРАНЦІЯ ПІДКРЕСЛЮЄ СВІЙ СОЮЗ ІЗ ЗДА

Париж. — Прем'єр Антуан Піне вияснив у своїй промові, що Франція „залишиться „вірна Атлантійським державам" і „американському союзові", бо вона „не забуває тих добродійств", що їй дають її союзи. Але прем'єр Піне додав, що Францію „треба трактувати як великодержаву". Це саме сказав і французький міністер закордонних справ Роберт Шуман у своїй промові в Меці, де промовляв і прем'єр Піне. Ці обидві промови затерли й ослабили те враження, яке викликали недавні заяви французьких політиків про те, що ЗДА підтримують туніських арабських націоналістів і критикують французький бюджет. Дехто навіть міг був думати, що французький уряд підтримає „невтральне становище" де Голлістів і комуністів. Але остання заява прем'єра Піне вияснила, що воно не так. „Франція уважає свою приязнь з великою республікою ЗДА за одну із певностей своєї історії і за постійний свій національний сантимент" — твердив прем'єр Піне. „Але, додав він, Франція являється великодержавою, яка має сповнити своє призначення, затримуючи свою рангу". Він домагався, щоб ЗДА відносилися до Франції як до великодержави, та підкреслював, що Франція так само хоче залишитися при Атлантійському союзі, як і затримати при собі Північно - африканські протекторати, бо заморські території „творять із Францією сущу цілість". Франція гідно сповняє свою ролю великодержави, кроч її „вояків і старшин щоденно проливається в боротьбі з комуністами в Індо Китаю".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„ЧЕРВОНЯВІ"

В цілій країні починають приглядатися ближче не тільки комуністам, але й таким, що завзято їм помагали, чи помагають, не зараховуючи себе до комуністів, а навіть протестуючи проти цього, коли їх дехто з ними змішував. Тих „червонявих" було давніше багато. Був же час, коли комуністи почували себе в цій країні навіть такими, що рішали про американський патріотизм і льояльність! Як Гітлер зірвав спілку з Сталіном, комуністи повели прямо оргію напастей на всіх, що їх вважали своїми непримиримими ворогами, користаючи з коньюнктури, себто з воєнного союзу аліянтів з СССР, який вони називали „дружбою". Комуністична п'ята колона вживала тоді війни на те, щоб скріпити свої позиції на всіх ділянках американського життя.

Таким чином комуністи позаймали важливі місця у високих установах, у робітничих юніях, чи в уряді в Вашингтоні. Вони мали свого роду контроль над театральним мистецтвом, чи фільмовим виробництвом. Хто хотів вибитись на мистецькому полі, набути слави і грошей у Галивуді, того мала комуністична верхівка на оці, особливо тоді, коли в декого з письменників чи акторів не було великого таланту.

Все це відомі речі й нині смішно виправдувати себе різним сценаристам, письменникам, акторам чи учителям у школах, що вони не[illegible]омо попадали у зв'язок з комуністами даючи їм довгими роками вживати своє ім'я як „не-комуністів" для різних комуністичних маніфестацій, протестів чи збірок. Зате чесніше поступають ті, що признаються до всього і заявляють, що були членами Комуністичної партії, виявляючи одночасно ту злочинну роботу, до якої їх заганяла партія. Так поступаючи бодай помагають урядовим установам краще пізнати усі ходи кремлівської агентури. Та далеко гірше з „червонявими", бо їм важко доказати приналежність до Комуністичної партії. Та хоч вони до неї формально не належали, проте виконували гіршу роботу, ніж явні комуністи, бо, як „безпартійні", „ліберали" чи „інтелектуали" замикали очі великим колам добродушного американського народу щодо великої загрози цій країні, якою вавжди були комуністи, що діяли виключно тільки під диктат Москви і в її користь. Оті „червоняві" повинні б тепер бодай не „гніватися" на американський уряд та американське суспільство, коли вони сумніваються в їхню американську льояльність, чи провірюють їх політичну минувшину. Бо провірювати не значить в Америці обвинувачувати! Справжній американський патріот сам домагався б провірки, коли б почув, що його зараховують до агентів Кремля.

Ми вже не раз заявлялися проти „полювання на відьом", себто проти безвідповідальних обвинувачень. Ми є навіть за те, щоб ухвалити закон, який карав би таких „ловців", що несумлінно підкопують у суспільстві становище порядної людини, нарушують її честь і зараховують її до зрадників країни, чи сумніваючись у її патріотизмі, підсувають їй діла, до яких вона непричасна. Проте годі легковажити собі роботу відомих партійців-комуністів, як теж і таких, що їх не без підстав зараховують до „червонявих". На жаль, між тими одиницями є й вчені, професори славних університетів, чи великі актори і мистці. Та тут не іде про їхнє мистецтво та їхню вченість, а про те, чому, де і як вони помагали ворогам Америки, поступу і людства.

Здається, що ці речі такі ясні й прості, що про них не треба б і згадувати. Проте так не є. Майже кожної днини можна вичитати чийсь „лямент" за якоюсь „визначною" особою, що її переслідують, зараховуючи до „червонявих". Звичайно кричать найголосніше ті, що самі були якийсь час близько „червоних" і „червонявих". Коли „фашистів" досліджували, тоді вони тихо сиділи, якщо не приплескували такій акції, але як чистимо большевицьке багно, тут уже інакша мірка.

Та не зважаючи на це, країна таки вже взялася серйозно до агентів Москви.

Воєнна атмосфера

Не зважаючи на принагідні заяви про бажання миру та про „віру в мир", світ сьогодні живе знову у воєнній атмосфері і загроза війни та побоювання перед нею є далеко сильніші ніж надії на мир.

Ця загальна воєнна атмосфера пробивається й в звідомленні генерального секретаря Об'єднаних Націй Трігве Лі, приготованому на найближчу сесію Генеральної Асамблеї, що має початися у вівторок 14-го жовтня. Всупереч деяким іншим державним мужам і політикам, які добачують можливість змін в совєтській політиці та її переставку на „мирну співпрацю", секретар Об'єднаних Націй не тільки не бачить змін на ліпше, але навпаки, заповідає ще тільки збільшення воєнної загрози, якщо Об'єднані Нації не пороблять дальших зусиль, щоб до тої війни недопустити.

Воєнну атмосферу „згущують" ще більше останні події. В Кореї большевики цілком виразно спекулюють, щоб виграти на часі. Сьогодні вже навряд чи є такі наївні, щоб вірили в „добру волю" червоних відносно замирення в Кореї. Можливо, що вони й погодилися б на хвилеве перемир'я, якщоб воно давало їм новий аргумент в підготовці до війни. Остаточно втративши надію на захоплення цілої корейської бази, большевики можуть мати дві мети в Кореї: продовжувати теперішні переговори в безконечність і вигравати на часі, зв'язуючи там великі аліянтські сили і вдержуючи на порядку „неполагоджену справу", або добитись, щоб аліянти прийняли їхні вимоги відносно примусової репатріяції полонених і тим скомпромітувалися перед світом, даючи большевикам з черги великий аргумент на випадок загальної війни. В одному і в другому випадку положення не є в користь аліянтів.

Миром не звучить теж із конференційної залі Кремля, де тепер відбувається з'їзд комуністичної партії. Крім прямих напастей і нападів совєтських володарів на Америку, там теж розглядається заходи, кінцевою метою яких напевно не є добро і добробут народів совєтської імперії, але тільки нове збільшення совєтської воєнної машини. Цей з'їзд теж вставанням з місць та оваціями вітав комуно-корейського представника і його заяву про боротьбу проти „американських інтервентів" аж до „переможного кінця".

На збільшування воєнної загрози в світі вказує дуже реально відомий закордонно-політичний кореспондент пресового концерну Говарда-Скрипса Вільям Філіп Сіммс, в своїх „листах до майбутнього президента" Злучених Держав. А домагання Москви, щоб Америка відкликала свого амбасадора Джорджа Кеннана, на якого покладувано такі великі надії, дають ще тільки черговий доказ, що розвиток теперішньої політики далекий від мирного напрямку.

На такому тлі трапляються випадки, що можуть легко спричинити вибух. Згадати б тільки останній обстріл совєтськими боєвими літаками американського шпитального літака в Німеччині, або невияснену ще пригоду американського бомбардувальника на Далекому Сході, що пропав безслідно на японських водах в районі совєтської бази на Курильських островах. Американська авіяційна база в Японії могла тільки встановити при допомозі радару, що пропавшому бомбардувальникові „перетинав" шлях інший літак, що зближався з напрямку совєтської бази.

Між останніми повідомленнями згадується теж участь совєтських пільотів в повітряній війні над Кореєю, хоч досі американцям ще не пощастило дістати на це матеріяльні докази. В інших повідомленнях говориться, що що Совєти в останньому часі поспішними темпами розбудовують свою далеколетну авіяцію та додають до свого воєнного арсеналу головно таку зброю, яку можна використати до війни на великопростірну віддаль.

Деякі американські спостерігачі вважають, що Москва, переконавшись, що аліянти справді готові в призначеному часі до 1955-го року завершити свою оборонну підготовку, рішила приспішити реченець своєї виправи на завоювання світу. В кожному разі, не тільки поголоски і припущення, але й конкретні факти та події у великій мірі виправдують сьогоднішню воєнну атмосферу в світі.

Микола Барвінський

Куди прямує Росія

„Мара комунізму блукає по Европі", так було написано в комуністичному маніфесті і з того часу минуло вже сто років. За цей час багато дечого змінилося. Чи залякав кого-небудь тоді комуністичний маніфест? Европа мало тоді звертала увагу на цей комуністичний маніфест, а коли може хто й звернув увагу, то лише як на витвір напівбожевільних людей.

Час йшов, абсолютистичні монархії позмінювалися на конституційні. Скрізь в Европі скасовано кріпацтво. Росія з її февдалізмом, в якій підвалиною господарства було кріпацтво, після невдалої Кримської війни, теж примушена була скасувати у себе кріпацтво. Нарешті після важкої поразки, яку вона зазнала в наслідок невдалої російсько-японської війни, тюрма народів — Росія примушена була перейти на шлях ніби конституційної монархії. Зазначаю „ніби", бо, хоч і було щось ніби парлямент, що звався „Государственная Дума", то насправді кабінет міністрів призначався тільки самодержавним царем і перед цим останнім тільки і відповідав. Але в „основних законах свода законов Російської Імперії" з 1907 року була вміщена — „цівільна листа", в якій була точно визначена сума витрат на утримання російського пануючого дому. Отже за часів самодержавного устрою в Росії все таки була деяка обмеженість для верховного правителя Росії встановлена „основними законами" російської імперії.

В Росії після скасовання кріпацтва повільними темпами почала народжуватися нова кляса суспільства — промислова буржуазія, для якої потрібні були незакріпачені, але вільні робітничі руки, що доповнювалися з селян, які були звільнені з кріпацтва з недостаючою кількістю землі на господарство. Старі поміщики — февдали після скасовання кріпацтва в більшости, або збували свою землю селянам за посередництвом „Крестянского по Земельним ділам банка", або переходили на новий спосіб господарювання, засновуючи фабрики й заводи, але останніх було мало. Всі зазначені процеси в сільському господарстві відбувалися не в етнографічній Росії-Московщині, а в підлеглих їй колоніяльних країнах, як Польща з її Лодзинським текстильно-промисловим центром, Україна з її цукровою промисловістю, гуральництвом, крохмально-паточними заводами, млинарством, Латвія, Литва, Естонія і др. Сама ж Росія породила тільки „Московський центрально-промисловий район" за рахунок своїх колоніяльних країн. У сільському господарстві Московщини існувала, так звана, „община" аж до революції 1917 року. Московський селянин з прапрадіда звик до володіння землею „общиною" (громадою), чи як у них ще звалося володіти „міром". Тимто й можна пояснити, що в Московії так легко і відразу пройшла сталінська колективізація. В психології московського народу споконвіку вкорінилося робити все так, як „цар-батюшка велїт". Цілували москалі чобіт царя-батюшки Івана Грозного — цього скаженого деспота, потім такий же чобіт цілували Петра Першого не менш осатанілого деспота й ката, що єдиного власного сина Алексія, що не погоджувався з політикою батька сам допитував „з пристрастієм", сам катував і сам знищив і який під п'яну голову часто з юрбою своїх „заплічних діл майстрів" — головорізів переводив в Петербурзі демонстрації „всещутійшого св. Собору", висміюючи християнство. Далі москалі були дуже покірні розпустній Катерині 2-й, що до речі дуже погано володіла російською мовою, бо була німка. Повстання проти Катерини 2, було повстанням не москалів, а донських козаків, яких очолив теж донський козак Пугачов, а до Пугачова пристали, так звані тоді інородці — башкіри, татари, кіргізи, калмики й інші, москвини ж „постоялі за царіцу матушку" й подавили повстання Пугачова. Покірність до „царя батюшки" є й тепер, який також зветься великий (у москалів всі „великі") Сталін. Змінювалася тактика діяння й назва цих московських царів (перш звався „велікій князь" — все рівно „царь-батюшка", потів — „царь", далі „імператор всія Росії", а тепер „вождь народів"), але суть справи була і є одна й та ж — „Москва є третій Рим, а четвертому не бивать". А хто посмілився б творити 4-й Рим, як Тіто в Югославії, той оголошується ворогом працюючих всього світу, себто москалів.

Коли 25 жовтня за старим стилем 1917 року большевики захопили до своїх рук владу від Керенського, який своєю немічною і невмілою політикою підготував ґрунт для приходу до влади большевиків, то перш за все совєти оголосили „всім, всім, всім", що відбулася не більш не менш як „велікая" актябрская революція". Потім почалася справжня вакханалія нищення людей, що мали необережність інколи не погоджуватися з думками большевиків, а бувших генералів, полковників і взагалі бувших офіцерів, а також людей, що мимо своєї волі мали необережність (очевидно не урахували майбутній час) народитися від батьків, що належали до заможної кляси, всіх їх нищили в самий брутальний спосіб, навіть без всякого, так званого, совєтського суду. До смерти головного авантюрника — Леніна ще про людське око гралися в так званий соціялізм і комунізм і в ті часи ще були ніби ідейні люди серед комуністєв, коли взагалі московсько-совєтський комунізм можна вважати за якусь ідею. Але всі ці люди як Троцький, Камєнєв, Зінов'єв, Риков, Раковский, Бухарін і інші після смерти Леніна були знищені зрусифікованим покидьком грузинського народу Джуґашвілі — Сталіном, який, позбувшися своїх конкурентів оголосив себе вождем совєтського народу і всесвітнього пролетаріяту. Після „октябрської" революції Совєти оголосили, що тільки Росія досягла ідеалу людства, бо в Росії немає експлуатації людини людиною, а всі рівні. Фабрики й заводи належать робітникам, а земля селянам, а урядовці одержували місячне утримання, всі більш-менш однакове. Для партійних же був так званий „партмаксимум". Але продукція фабрик і заводів катастрофально зменшилася. Коли, наприклад, в Україні щорічно виробляли від 85 до 100 мільйонів пудів цукру (один пуд 16 кілограмів)), то в 1920-21 році було вироблено всього до 5 мільйонів пудів цукру, так само і з іншими товарами промисловости по всій Росії. Продукти сільськогосподарського виробництва (в ті часи ще існували індивідуальні господарства) селяни продавали на ринку по дешевим цінам, а товари фабрик і заводів розцінювалися дуже дорого. Між цінами на товари від промисловости й цінами на товари від сільського господарства утворилося те, що звичайно звуть „ножиці". Отже продуктивність праці в порівнянні з минулим часом значно зменшилася. Мав рацію Ленін, коли писав: „Продуктивність праці це врешті саме важливе, саме головне для перемоги нового суспільного устрою. Капіталізм утворив продуктивність праці, якої не було за кріпацтва. Капіталізм може бути переможений й буде зовсім знищений тим, що соціялізм створить нову значно більшу продуктивність праці". (том 24. стор. 342). Отже, коли не буде продуктивність праці збільшена, то мусить бути неминучий крах. Так треба й розуміти головного ідеолога російського комунізму. Завдяки низькій продуктивности праці на фабриках і заводах в цінах на ринку між товарами промисловости й сільського господарства, як ми вже зазначали, сталося те, що зветься ножицями.

(Закінчення буде)

Теофіль Бак-Бойчук

За яку господарську розбудову?

Із приїздом нової іміграції до ЗДА знову стає актуальним клич нашої господарської розбудови. „Знову", — бо його вже і на цьому терені від десятків літ виносили різні наші господарські та громадські робітники. В цьому напрямі чимало в них і є осягів справді великих, хоч і не співмірних до розвитку цілого народнього господарства ЗДА та можливостей. Це треба мати все на увазі, коли не хочемо топтати на місці нехтуючи конкретні надбання та досвід попередників.

Ніяка друга галузь суспільного життя не терпить, як господарство, дилетантства, нежиттьовости та неприродности. Це треба мати на увазі в країні майже необмеженої приватної ініціятиви та ліберального господарства.

Велика частина нових іміґрантів прагнуть влучитися в деякі галузі народного господарства, бо це дасть змогу стати суспільно-творчим та кориснішим їм самим та для спільноти. Майже у всіх більших скупченнях наших іміґрантів, недавно постали та запляновуються нові наші господарські станиці. Їх власники, — це головно нові наші іміґранти. В деяких місцевостях їх уже десятки. Вони охоплюють нові галузі торгівлі-обміну та послуг. Майже усі вони є кволі капіталом, оперті на своїх споживачів та їх власники повні піонерського запалу. Деякі із них вже вивчили три основні засади організації підприємств, а це: пізнати дане народне господарство, вивчити його та пізнане і вивчене приноровити до життя.

Чим більшими є вияви повставання нових підприємств, тим пекучішим стає питання організації їх. І то з суто життєвими завданнями: бути громадсько творчим, мобілізувати вільні капітали та вирощувати відповідні кадри.

Подамо деякі дані із одної місцевости, де живе около тридцять тисяч американських українців, з того біля чотири тисячі нових іміґрантів — а це з Филаделфії. За неповних три роки постало тут 37 нових підприємств, з того 26 торговельних підприємств різних видів та 11 ремісничих чи посередницьких. Усі вони разом перепродують господарських дібр на біля чотири мільйони долярів. Їх власники тільки нові іміґранти. Із суто життьових причин, наведених вгорі, тому три роки постає Союз Українських Купців та Підприємців, який начислює тепер 52 членев, з того 12 давніх іміґрантів, чотири бувших купців та тридцять сім нових власників підприємств.

Поза цією організацією існує тут парусот підприємств із власниками американськими українцями, але вони наразі, як спільнота не виявляють майже ніякого заінтересування такою професійною організацією.

Головним споживачем і покупцем у членів СУК і Підприємців є в основному нові іміґранти. Треба з натиском підкреслити, що без такої підтримки нашого громадянства для новопосталих підприємств, не може бути мови про їх вдержання та розбудову у початковому їхньому існуванні. Цей стан не може тривати надто довго, але його вистачить для багатьох, щоби ввійти в повне американське господарське життя.

Існування наших підприємств піднесло наше громадське значення головно серед інших етнічних груп. Починають дивитись на нас з признанням та респектом. Це не маловажний фактор для популяризації наших творчих вартостей у всіх галузях суспільного життя.

Серед свойого громадянства купецтво втішається рівнож пошаною, бо воно дає безустанні вияви свойого громадського наставлення у різних галузях нашого організованого життя.

Життя виявило, що при СУК і Підприємців не можна організувати, наприклад дипломованих економістів. Їх завдання та роля є настільки різними, що у березні ц. р. вони зорганізували свою секцію, у якій є 26 осіб. В них же окремий плян роботи.

В березні 1951 р., з рамени Філії УККА, у Филаделфії постала Господарська Комісія, якої завданням є координувати господарськими зусиллями наших людей. До неї входять через своїх заступників: Українське Будівельно-Позичкове Товариство, Союз Українських Купців і Підприємців, Секція Економістів, Союз Інженерів та Кооператори. Вони відбувають засідання та зорганізували в червні минулого року Господарську Нараду.

При активній співучасті СУК і Підприємців в червні ц. р. при тов. „Самопоміч" постала Кредитова Кооператива, яка за два місяці зібрала біля двадцяти тисяч долярів вкладів. З тих вкладів 40% в формі короткотермінових позик скористали купці.

В наслідок популяризації Господарською Комісією справи концентрації наших капіталів у своїх фінансових установах в Українському Будівельно-Позичковому Товаристві, вклади в одному році зросли з двісті, до триста п'ятдесят тисяч долярів.

Але усі ці успіхи є лиш малою частиною наших можливостей у всякому господарському відношенні.

Цих пару неповних даних може бути для нас матеріялом для пороблення деяких висновків:

Усякі господарські вияви у кожній місцевості мусять бути організаційно оформлені і то в інтересі в першій мірі самих підприємців та цілої нашої справи. Де можливо входити в давні бизнесові орга-

(Закінчення на стор. 3)

О. Г.

ЧЕРВОНИЙ СКЕТЧ У СЛОВАЦЬКОМУ ВИКОНАННІ

(До восьмої річниці комуністичного путчу на Словаччині)

(4)

Поки нам урядили спільну таборову кухню і привезли провіянт, кожний біженець був прикріплений на прохарчування до якоїсь господи, а щедрі словачки варили для гостя такі величезні баняки „бобу" (фасолі), що ними могла би наситися ціла сотня жовнірів. Не зовсім приємно було ходити по селі, шукати число господи і, увійшовши до хати, казати „Дайте їсти!" Тому значна частина наших людей вирішила зі своїх прав не користати. Але словаки — народ карний, і тому зараз же на перше снідання по школах забігали „ненечки", шукаючи свого „нахлібника". Пізніше, навіть коли ми мали свою кухню, щедрі господарі і далі вперто настоювали на тому, щоб їхнього хліба-солі не цуратися. Посадовивши гостя за стіл, господар або господиня брали величезний хліб і відповідний до нього по розміру ніж, подавали гостеві і припрошували:

— Одкройте си хлєбіка!..

Згідно зі словацькими звичаями, відрізати комусь хліба — означало понизити гостя, або дати зрозуміти, що він не є рівний з господарем. Так, наприклад, циганам, що жили осібно за словацькими селами і працювали на полі у словаків, не тільки відрізалося хліб, але й ніколи не сідалося з ними разом. Не було це свідомим намаганням пониження циган, до яких, зрештою, словаки мали навіть певні симпатії, а просто традиція, вкорінена з незапам'ятних часів.

Однак, просидівши кілька днів і наситившись спокоєм, почали ми думати і про майбутнє. Сидіти на дарованому хлібі двом соткам здорових людей, в такий час, коли місцеве населення тяжко працювало з ранку до ночі, було попросту ніяково, а тому біженці почали шукати роботи. Але невелике і небагате село робочих рук на постійну роботу не потребувало. А сільський уряд на питання, що, властиво, ми маємо далі робити? — не міг дати ніякої відповіди.

— Почекайте, — розводили вони руками. — Ми ще не маємо щодо вас ніяких розпоряджень...

Це пахло погано, і нам пригадалися знову остороги людей з зустрінутих транспортів. Дістаємо карту Словаччини і починаємо вивчати наше положення. Воно є препаскудне: знаходимось цілком в стороні від головних шосейних і залізничних трактів, далеко від індустріяльних центрів; з півночі нас обступили непрохідні Татри, з півдня — маємо гірський і лісистий мадярський кордон. Виглядало так, що нас дійсно запхали сюди з певним розмислом.

Тим часом словаки, чи то з прихильністю, чи то з антипатіями, з кожним днем одвертіше говорять про неминучість протинімецького повстання, яке підготовляється „русами" і може вибухнути кожної хвилини.

Найрозумніше, що можна було б зробити — виїхати з цієї діри, однак на „втечу" треба було мати гроші, а їх не було, як рівнож не було надії їх скоро здобути.

Ситуація, короче кажучи, склалась найсумніша.

Щоправда, частина мужчин познаходила сяку-таку роботу: в столярстві, шевстві і на будові, але основна маса сиділа бездіяльно і чекала.

Кожен з нас, непомітно для самого себе, здобув у товаристві якусь „славу" і зайняв якесь становище. Так, наприклад, інженер Іван Антонович був серед мужчин найбільш інтеліґентним і найбільш розсудливим, а силою свого характеру імпонував усім. Він перетворився в душу нашого товариства і очолив своєрідну „партію", яка була творцем різних проєктів.

До цієї „партії" належав ще інженер В., я і Зіна. Антін Степанович, старий учитель і строга, деспотичної вдачі дружина „діда" Бориса були „хронічними опозиціонерами". Андрій, Ілько і Зінин чоловік — Михайло завжди тримали руку за нами проти „опозиції, хоч особливою активністю не відзначалися. „Дід" Борис, дрібненький, сухорлявий, жвавий, з маленькими гарними вусами і бистрими, трохи наляканими темними оченятами, по-черзі висміював то нас, то „опозицію" і здобув собі заслужено славу найдотепнішого і найвеселішого чоловіка з нашого гурту. Він, здається, таки боявся своєї похмурої, гордої дружини, хоч із словних перепалок з нею, завдяки своїм обеззброюючим жартам, завжди виходив переможцем. Найбільш незносною і чужою людиною, що стала „притчою во язицех", як втілення всіх людських пороків, був Альошка Архангельський. Зі свого минулого він не робив ніякого секрету: признавався, що батьків своїх не пам'ятав і більшу половину свого життя „виховувався" під мостами, під вагонами і у в'язницях. Фаху він не мав ніякого, якщо не числити злодійства. Казав, що працював у міліції, ГПУ і НКВД, але, чи то була правда — годі було провірити. Архангельський мав років 45. Був високий, довгов'язий, з антипатичним обличчям, з повикручуваними чи повибиваними зубами і з носом, глибоко вдавленим посередині. Не був п'яним, чи підхмеленим тільки тоді, коли не було можливости десь випити, а коли був тверезий, то алькогольний чад заміняв чадом власної фантазії, котра була у нього дуже убога.

Звичайно увечорі, коли всі лягали, Архангельський починав розповідати про свої „любовні пригоди". „Жінок", як розказував Альошка, у нього було кілька десятків, а окрім того, в ньому „до втрати свідомости" закохувалися жінки різних директорів, начальників і професорів. На доказ своєї „любови" ці жінки обсипали Альошку цінними подарунками, в першу чергу золотими (неодмінно золотими!) годинниками своїх чоловіків. „Історії" були подібні одна до одної, як мідні монети одного випуску, і повторювались майже без варіянтів. Через кілька днів нашого побуту в Муранській Длгій Луці, Архангельський заявив, що вже і тут до нього „чіпляються". Він почав дійсно непомітно зислизати зі школи і повертався вночі, часом з де-яким грошем, отже, п'яний, часом тверезий, отже, без грошей і похмурий, як темна ніч. Коли „вилазка" була невдалою, то на питання: де був? — Архангельський відповідав, що ходив шукати роботи. Коли приходив веселий, то на те саме питання відповідав інакше:

— Да, вот, знаєш, просіла одна словачка прійти к нєй на роботу.

— Яка словачка? — допитували мужчини.

— Ну вот. „яка", „яка"?!. Да та самая, что пріходіла вчєра: толстая такая, красівая (неодмінно „толстая" і неодмінно „красівая"!). Мужа єйо на фронтє убілі.

— Так ти б, може, женився? — питав дід Борис.

Альошка зідхає:

— Говоріла она мнє это тожє самоє... Да толькі у нєйо хозяйство большоє, работать нужно. А я к тяжолой работє нє привик.

— Та нащо ж тобі „работать"? — тягнув далі дід Борис. — Ти б от женився, а нас за наймитів узяв. Ми б тобі й „работали".

— Нєт, нє хочу! Она — хорошая баба, толькі нєінтєлігентная... Да і нє могу я жєніцца: у мєня дома жєна єсть.

— Та що ти?!! — зривалося кілька голосів. — Та ти ж сказав, що розвівся!..

— Ну, ето я с другой развйолся, а с єтой — нєт.

— І ця твоя жінка інтеліґентна?

— А как жє! — не моргнувши оком відповідав Архангельський. — Унівєрсітєт кончіла. Тєпєр секретарьом обкома партии работаєт.

— Де? Де?

— Ну, вот опять: „де", „де"? Много знать будєтє — постарєєтєсь.

(Продовження буде)

А. Луцьків

ТИРАНІЯ І РОСІЯНИ

(1)

Пануюча комуністична меншість в СССР влаштовує собі зручне і вигідне життя за рахунок невпинного спотворення і нищення ось уже двох ґенерацій. Багатомільйонові жертви концентраційних таборів, а ще більші маси підневільного стандартного совєтського громадянства мусять надриватись, тобто по „ударному", днями й ночами працювати на користь цієї верстви.

В крутих політичних поворотах та змінах ленінсько-сталінський прогрес повзе через ночі і дні безоглядного варварства політичної поліції, встановлюючи та закріплюючи все нові форми визиску людини. Невільниками вже побудовано величезні споруди п'ятирічок, канали та перероблено широчезні масиви лісів та безліч лісних матеріялів; а загальною, обов'язковою працею для соціялістичної держави, прикріплено робітників й службовців до підприємств, а селян до колгоспів та радгоспів і уможливлено пляновий визиск поневолених народів.

Російський комунізм став школою не для розвитку, а для придушення всіх здібностей і прагнень людини. Та не дивлячись на все це, комуністи там і тепер постійно найбільше бояться вільної людини, і перед її загально визнаваними за кордонами СССР істинами вільного життя замкнули на замок кордони імперії, найбільш жахаючись фактів вільного життя, що заперечують всі їхні теорії. Бо закони суспільного розвитку в вільному світі стали прямою протилежністю комуністичної „державної" логіки, і вони на своїх шляхах розвитку несполучні з примусовими шляхами „закономірности" кремлівських експериментів.

Чи ж в системі комуністичної диктатури в СССР хто коли-небудь займався дійсно об'єктивною наукою суспільного життя? Ні, це там ніколи не було справою ні філософії, ні історії, ні економічних наук, ні державної політики. За ввесь 35-ти річний період комуністичних експериментів, „об'єктивність" совєтської політичної науки постійно ототожнювалась лише з волею партії, а по ліквідації опозицій і монополізації влади ототожнюється лише з волею Сталіна.

Це сучасність. А як же було на цих теренах в минулому? Послухаймо про це свідчення відомого російського публіциста О. Герцена, який в статті „Прощавайте!" 1-го березня 1849 року в Парижі писав: „...У нас особа завжди була придушена, поглинена, не намагалась виступити. Вільне слово у нас завжди вважалось за недозволену різкість, самобутність — за змову; людина пропадала в державі, зникала в общині. Переворот Петра І-го замінив застарілу поміщицьку управу Росією европейським канцелярським ладом; все, що можна було перенести з муніципально-вільної Голяндії в країну общинно-самодержавну, все було перенесене; але неписане, морально стримуюче владу, інстинктивне признання прав особи, прав думки, істини не могло перейти і не перейшло. Рабство у нас збільшилось з освітою; держава росла, поліпшувалась, але особа не вигравала; навпаки, чим сильніше ставала держава, тим слабіше особа. Европейські форми адміністрації і суду, військового і громадянського влаштування розвинулись у нас в якийсь то дивовижний, безвихідний деспотизм.

Коли б Росія не була така просторa, коли б іноземна побудова влади не була так смутно влаштована і так безладно виконана, то без перебільшення можна сказати, що в Росії неможна б було жити ні одній людині, скілько-небудь розуміючій свою гідність.

Розбещеність влади, не зустрічаюча ніякої протидії, доходила декілька разів до такої розгнузданости, що цьому не було нічого схожого ні в якій історії. „Сп'янілість самовладою опановує всіма щаблями знаменитої ієрархії в чотирнадцять щаблів. В усіх діях влади, в усіх відношеннях вищих до нижчих проявляється нахабна безсоромність, нагла хвастливість своєю безвідповідальністю ображуюча свідомість, що особа все стерпить... так, як вся Росія, нарешті, повірила, що людей можна продавати і перепродувати, і ніколи ніхто не спитав, на якій законній підставі все це робиться, ні навіть ті, котрих продавали. Влада у нас впевненіша в собі, вільніша, ніж в Туреччині, ніж в Ірані: її ніщо не зупиняє, ніяке минуле; від свого вона відмовилась, до европейського їй нема справ; народність вона не поважає, загальнолюдської освіти не знає, з сучасністю вона бореться. В минулому врешті решт уряд соромився сусідів, учився в них; тепер він вважає себе покликаним бути прикладом для гнобителів, тепер він повчає.

Ми ж з вами бачили саме страшний розвиток імператорства. Ми виросли під терором, під чорними крилами таємної поліції в її пазурях; ми спотворились під безнадійним гнітом і вціліли так сяк".

Так виглядало становище в імперії сто років назад. І трохи пізніше російський вчений і публіцист М. Чернишевський, характеризуючи російську націю, писав: „Жалюгідна нація, нація рабів, зверху до низу — всі раби". Ця характеристика всюди промовчується росіянами, не через її сумнівність, а через її безапеляційну істинність. В ній знаходимо й ключ до пояснення, чому так легко раби царської імперії стали рабами Сталіна і по роках нещадної війни з іншими, неросійськими народами (грузинами, білорусами, українцями і ін.) по знищенні їхніх самостійних демократичних урядів, запровадили комуністичне рабство на всіх теренах імперії, а тепер уже розширюють його і далі на терени Центральної Европи та великої частини Азії.

Російська нація, керована деспотичними урядами (царським і комуністичним), показала людству нечувані в світі масові страти, жахливі катівні жандармського управління та МВД, урядово організовані жидівські погроми та різню провокаційно натравлюваних національних меншин, й пляноване урядом, масове винищення голодом більших і менших народів імперії.

Нема сумніву, що російський імперіялізм багатьох своїх цілей як в минулому, так і тепер не досягав і не досягає, але він з успіхом здійснює все можливе для нього, він завжди готовий до нових і нових загарбань, щоб ще більш розширитись, щоб Російську імперію зробити ще могутнішою. В системі безконечного погноблення російською державністю, поневолені народи протягом 35-ти річного перебування під комуністичним управлінням в задоволенні своїх потреб стоять на значно нижчому рівні від тварин, бо вони більше ніж тварини, звірі та комахи страждають від голоду, холоду, обмежень пересування, діяльности й творчости. Рабство там стало суттю життя, внутрішньою закономірністю саморозвитку імперії, і хоч люди там як і всюди народжуються для того, щоб бути вільними, та їм весь час доводиться бути тільки рабами.

Сучасний СССР — поліційна держава, де насиллю віддається перевага над всім. Тому там потрібно завжди проводити різницю між урядом, державним народом і поневоленими бездержавними народами, бо сучасні національні республіки СССР — це лише своєрідне маскування імперії. Обезправлена людність там ніколи не може цілком відповідати за дії уряду. В Москві за народи і від народів за давніми традиціями, завжди говорили і до цього часу говорять лише тирани. І коли десятки мільйонів народніх мас багато років тримати лише в фальшивій інформації, навчати в світі викривленої науки та виховувати на підвалинах хижацької моралі, то така людність, звичайно, — вся не стане негідниками і брехунами, але потворний вплив на неї існуючої державности, позначиться як на її світогляді, так і на взаєминах з іншими народами.

Такі довгочасні умови життя і виховання росіян, зробили з них зручне знаряддя тиранії, що допомагає кожному тиранові, що ними заволодіє. І не випадково, а на підставі ґрунтовної обізнаности, гетьман Б. Хмельницький триста років тому схарактеризував росіян так: „Всі ранги і народ — неграмотні... а дикістю перевищують дикунів. Не зважаючи на темноту і грубіянство, вони відзначаються зарозумілістю". А шведський король Карло Х. в ці ж саме часи, торкаючись взаємин українців і росіян, говорив, що: „Москалі не стерплять вільного народу".

Знаючи добре духові і побутові особливості росіян, Сталін використовує їх для розширення володінь сучасної Російської імперії і не скупиться на словах для їх захвалювання. Так, по закінченні ІІ-гої світової війни, на бенкеті в Кремліні на честь командного складу Совєтської армії 24-го травня 1945-го року Сталін, проголошуючи тост, сказав: „...Я п'ю перш за все за здоров'я російського народу тому, що він є найбільш видатною нацією серед всіх націй, що входять до складу Радянського Союзу. Я підіймаю тост за здоров'я російського народу тому, що він заслужив в цій війні загальне визнання, як керівна сила Радянського Союзу серед народів нашої батьківщини. Я піднімаю тост за здоров'я російського народу тому, що в нього ясний розум, стійкий характер і терпіння. У нашого уряду було не мало помилок; були у нас моменти відчаю положення в 1941-1942 рр., коли наша армія відходила, залишаючи рідні нам села і міста України, Білорусії, Молдавії, Ленінградської області, Прибалтики, Карело-фінської республіки — залишили тому, що не було іншого виходу. Інший нарід міг би сказати своєму урядові: ви не виправдали наших сподівань, йдіть геть, ми поставимо інший уряд, який заключить мир з Німеччиною і забезпечить нам спокій. Але російський нарід не пішов на це, бо він вірив в вірність політики свого уряду і пішов на жертви, щоб забезпечити розгром Німеччини. І це довір'я російського народу радянському урядові стало тією рішаючою силою, котра забезпечила історичну перемогу над ворогом людства — фашизмом. Спасибі йому, російському народові, за це довір'я! За здоров'я російського народу!"

Сталін назвав росіян великим народом і так їх наказує звати всім йому підлеглим іншим народам. Це він вжив з розрахунку, щоб через захвалювання росіян поширити і зміцнити свою популярність як їхнього вождя, а також глибше переконати їх, що їм, власне, нічому вчитись у інших народів і нічого там шукати, бо все, що варте уваги та замилування, росіяни мають в себе, як великий народ. Тому тепер Сталін всюди вимагає від інших народів постійно і уважно вчитись у росіян російському революційному розмахові.

(Продовження буде).

ВІСТІ З ТОРОНТА

ТЕАТР В. БЛАВАЦЬКОГО В ТОРОНТІ

Спекотливе цьогорічне літо з його пікніками, з'їздами і зустрічами скінчилося. У суботу 13 та неділю 14 вересня 1952 українське Торонто почало стій імпрезовий сезон гостиною Українського Театру з Филаделфії під мистецьким проводом Володимира Блавацького, що виставив двічі „Землю" Василя Стефаника. Бюро імпрез Ів. Менделюка, що здебільша організує вистави та концерти приїздних ансамблів в онтерській столиці, попередило про приїзд театру громадянство оголошеннями в часописах, афішами й летючками, сама фірма Театру В. Блавацкого згори мобілізувала для нього публіку. Театр приїхав в повному складі (17 осіб) і з заповіджених трьох вистав дав дві, — третя, що мала відбутись у Гемилтоні, була відкликана, бо заля в тому місті не може оперувати такими світляними ефектами, яких потрібно для „Землі".

Субота, як вже виказала практика, для наших театрів непригожа. Усякі наші установи, що потребують гроша, використовують цей день для вечерниць і теж у суботу 13 вересня перша вистава „Землі", що відбулася в залі Православної Громади, світила третиною пустих крісел. Може бути зрештою, що ця заля, будована для гімнастичних вправ і гор, без відповідної вентиляції та тісна, починає тратити свою атракційність, бо на другу виставу „Землі" у комфортовій та елегантній залі кінотеатру „Вікторія" публіка прийшла, ми обчислили її побіжно на більш тисячу осіб. Серед приявних було повно інтеліґенції, були старі і нові канадійці, багато молоді, — доказ, що Стефаник царює в серцях свого народу. Всі стежили уважно за дією на сцені, вистава зворушувала до глибин, навіть в багатьох мужчин були на очах щирі сльози. Потім павза і розмови.

Думки про „Землю" в публіки поділені. Годяться всі тільки в одному: що ввесь ансамбль — визначні театральні мистці і що Блавацький такий, як був — революційно-творчий так у виконанні своїх роль, як і в поставах свого театру. Про те, хто грав краще і хто слабше — немає мови, ті, що виконували слова поета", нічом не гірші від дієвих осіб. Драматичні моменти насичені, крик жінки в моменті морду „Злодія" рве на шматки душу глядача, сам „Злодій" у п'яному стані — безконкуренційний. Настя з „Морітурі", Марія з „Марії" повинні бути закріплені у фотографіях для майбутніх адептів. З Паздрія повносокий дядько, особливо в моменті, коли всміхається філософічно. Блавацький - Максим з „Синів" створив креацію, що її можна слухати щераз і щераз, що її можна різьбити й малювати. Не скоро найдеться хтось, що перевершив би чи вніс щось нове у неї. Цілість — окремий етап в нашій скромній театральній дійсності.

Отже до мистців претенсій немає. Є тільки до самої постанови, бо перша частина її поривас і зворушує до сліз, друга розмелює враження від першої частини на ніщо. Вся ця друга частина могла б дістати назву „Морітурі" і до неї варт було б дати пояснення: що Стефаник є для української літератури тим обов'язковим для кожної літератури творцем та мистцем, який на віки закріплює рідне селянство в першому етапі в найесcенціональніших його виявах та що сьогодні в Україні немає ні „Побожних" і їх слинявих чоловіків, ні бездонно-жорстоких Михайлів із „Злодія", ні поліплених папірками дядів, які неділю починають з горілки та страху перед жінкою. Публіці, зокрема тій, що роджена в Канаді і тій, що не входить у тайни мистецтва та творчости, хтось хоч би коротким з'ясуванням на програмі, повинен пояснити, що на „Землю" не слід дивитись, як на „Не ходи Грицю" і вимагати вд неї сантиментальности чи гумору — ніяково. Це, — так повинно стояти в цьому поясненню — сценічна спроба перевірити Стефаника і його ґеніяльність театральними засобами та перенести його шліфовані й целізовані нариси під світло рефлекторів та мистецьку інтуїцію акторів.

Ми гдаємо, що таке пояснення придало б виставі ще більше вартости і ще сильніше підкреслило б виконавців „Землі". І тоді неодин глядач зрозумів би, в чому суть такої постанови, як „Земля", зрозумів би, що завдання Театру В. Блавацького саме в таких постановах, бо за „Сватання на Гончарівці" беруться всі аматори і — найважніше — зрозумів би, що прочитати Стефаника і не бачити „Землі, це знати Стефаника однобічного, сплощеного і неповного.

Анатоль Курдиник

Хроніка українського життя

В ГОЛЛЯНДІЇ

ЄПИСКОП ПОЛОВИНИ ОДНІЄЇ З ЧАСТИН СВІТУ

Голляндський щоденник „Маас-ен Роерботе" в ч. 157 присвячує довгу вступну статтю перебуванні в Голляндії Преосв. Кир Івана Бучка. Стаття має назву: „Єпископ половини однієї з частин світу".

„Преосвящений Бучко має вірних в цілій Західній Европі" звучить заголовок до першого розділу статті. Стаття широка і заторкує багато складних проблем з буття української еміграції.

В ІТАЛІЇ

УКРАЇНЕЦЬ В УПРАВІ ІНСТИТУТУ ЕТНІЧНИХ ПИТАНЬ І НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН

У конференції Головної Ради Міжнародного Інституту для Студій етнічних питань і національних меншин у Мерані, Італія, 26-29 м. м. взяв участь і український представник д-р Ст. Федорончук. Нову Управу Інституту, обрану на Конференції в Мерано, складають представники етнічних груп і до неї входить і д-р Ст. Федорончук.

До Управи будуть кооптовані представники національних і етнічних груп, що ще не заступлені в Інституті. Також представники етнічних груп Африки, Азії та інших континентів будуть запрошені взяти участь в працях Інституту.

ЗА ЯКУ ГОСПОДАРСЬКУ РОЗБУДОВУ?

(Закінчення зі стор. 2)

нізації, чи їх відновляти.

Звернути особливу увагу нашим фінансовим установам для приєднання якнайбільшого числа щадників. Де таких фінансових установ немає, організувати їх при допомозі давньої іміграції.

У більших місцях поселення наших людей треба організувати господарські ради найкраще при Філіях УККА.

Скликати господарські наради цілого громадянства для популяризації актуальних і реальних господарських питань.

Господарники та дипломовані економісти врешті могли б, час до часу, давати до нашої преси статті, коментарі, репортажі на економічні теми.

Отже господарська розбудова мусить проходити з долу, органічно та ступнево. Коли в більшій частині наших поселень будуть зорганізовані господарські підбудови, тоді їх можна буде зв'язати відповідними організаційними формами.

Як це станеться, то в недалеких роках наші господарники відіграватимуть у житті нашої іміграції велику ролю у допомозі боротьбі за здійснення нашого національного ідеалу.

Як не належить писати листа

„З належною пошаною"

Американці мають багато посібників із вказівками, як писати листи. Бувають там теж інструкції, як листів не писати, але тільки дуже короткі. Головне — не писати листів довгих, баламутних і нечемних. Одне слово — листів непристойних радять цілком не писати.

Однак бувають люди темпераментні, в яких кров заграє і тоді вони з пересердя давай притьмом писати листа в пoіритованому настрої й тоні. До таких належить президент Труман, а колись у Галичині виявляв у деяких випадках поіритованість і сердитість Іван Франко. Було це особливо в політиці, у виявленнях проти ворогів та противників.

Із початком цього століття Іван Франко приєднався разом з Вячеславом Будзиновським, Євгеном Левицьким і Володимиром Охримовичем до нової національно - демократичної партії. За його політичні дії сипались на нього атаки з радикального боку, а москвофіли теж не поскупили із своїми випадами.

У Львові появлявся тоді русофільський ілюстрований гумористичний часопис „Страхопуд", якого редактором був Осип Іванович Мончаловський, що вибрав собі Івана Франка за мету своїх стрілів. Раз Франкові уже не стало терпцю і йому заманулось написати Мончаловському гострого, терпкого листа.

Лист закінчувався:

з належним поважанєм
Іван Франко.

Того листа потім Франко видрукував у щоденнику „Діло".

Він не захотів писати до русофіла - редактора „з поважанням", ані з „високою" чи то „глибокою пошаною" отож придумав спеціяльно для Мончаловського таку фразу, яка визначає, що автор листа дає адресатові лише стільки пошани, скільки йому належиться, значить, що та пошана наявно кваліфікована й вона може не бути жадною пошаною, якщо така адресатові не належиться.

Одночасно і консеквентно це дальше значить, що такої форми замикання листа не вільно вживати у листах чемних, себто до членів сім'ї, до друзів, до добрих знайомих, до українських інституцій, загалом до осіб та установ, що їх автор листа шанує, бо цілий лист може бути у чемнім, пристойнім тоні, а коли закінчення є в образливім тоні, та якраз одне слово у тім замкненні листа протиречить всьому змістові й формі листа, і навіть адресат мав би рацію листом образитись та відіслати його назад.

Проте, багато людей прийняли те закінчення листа Івана Франка до Мончаловського як добру монету і як добрий зразок та почали нерідка вживати його як правильну і пристойну форму закінчення листа. Уже тоді, пів століття тому, у Львові різні люди звертали увагу авторам так оформлених листів, що це невмісний спосіб писання листів до друзів чи установ — та це мало помагало.

Але вже найгірше, що та форма „з належною пошаною" ще й досі покутує. Ще й досі чимало людей власне так закінчують свої, зрештою, чемні листи.

Навряд чи можна ще сьогодні знайти виправдання на це, по суті, невдале і невміле заполонення невмісної фрази.

До прикладу кажучи, це нагадує як то колись в Галичині писали заклики „Дорогі родимці", дарма що родимець по українськи значить параліч, а хіба ж можна аж так глумитись із земляків, щоб називати їх паралічами!

Що робити? Либонь треба не один раз і не десять разів, але сотки разів писати і писати, щоб цю хирячку виполоти з українського листування.

Автор цих рядків дає оце початок тому виполюванню в надії, що як це не поможе, то може другі дальше поспішать помогти доброму ділу.

В. Л.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ

Загальні збори Пластової Станиці в Ню Йорку показали не лише підсумки праці за минулий рік, але й намітили головні напрямні діяльности на майбутнє. У зборах, що відбулися 27 вересня ц. р., взяла участь майже сотня старших пластунів і пластунів сеніорів, у руках яких спочиває провід пластового життя на терені Ню Йорку. Присутніми на зборах були й представники Пласт-Приюту в особах голови інж. Г. Соболти й інж. О. Клюфаса.

Провід Станиці, що в минулому році успішно діяв під керівництвом станичного пл. сен. Ярослава Бойдуника, розгорнув свою працю в кількох напрямках. Першою турботою було згуртувати в лавах Пласту якнайбільше молоді та нав'язати тісну співпрацю з її батьками й громадянством. Праця в першому напрямі дала частинно успіхи, але вона ще повністю не завершена. Бо хоч пластові лави значно поширилися, зокрема в секторі новацтва, то все таки поважна кількість дітей стоїть поза Пластом. Шукання співпраці з громадянством зреалізувалося в формі заснування Пласт-Приюту, який дає поважну моральну й матеріяльну поміч Пластові.

Другою турботою минулорічного проводу Станиці було придбати домівку, бо брак відповідного приміщення був великою перешкодою в веденні організаційної й виховної роботи. Після довгих заходів таку домівку вдалося підшукати (ріг 9 вул. і 2 евені) та устаткувати завдяки жертвенній праці пластунства й допомозі Пласт-Приюту який узяв на себе оплату чиншу за льокаль.

Врешті третя ділянка, яка вимагає великих зусиль, було влаштувати пластові вакаційні табори для новацтва й юнацтва. І цю проблему вдалося успішно розв'язати. Через вакаційні табори перейшла поважна кількість пластової молоді.

У склад нової Станичної Старшини входять: Мирон Левицький — станичний, Володимир Бакалець — заступник, Антін Хухра — кошовий, Тереня Шарко — кошова, Марія Фітьо — секретар, Ярослав Федун — скарбник, Ніоня Цаварова — домівкар, Микола Василик — імпрезовий діловод, Ігор Сохан — спортовий діловод, Володимир Барагура — преса й інформація.

Маючи до розпорядимости відповідну домівку нова Старшина зможе звернути особливу увагу на організаційну та виховну працю. Вона при допомозі Пласт-Приюту поведе інтензивну кампанію за охоплення якнайбільшої кількости української молоді, яка марнується на вулицях Ню Йорку. Пластова домівка в зимові вечорі закипить життям і буде напевно тим центром, що притягне дітвору, яка стоїть остороньь. Тут діятиме бібліотека й читання, відбуватимуться розвагові вечорі, товариські зустрічі з гутірками, доповідями та самодіяльною мистецькою програмою, висвітлювання корисних фільмів кіноапаратом, який дає Станиці до розпорядження Пласт-Приют.

Перед новою Старшиною Станиці стоїть до розв'язання важлива проблема — придбати власну реальність на табори. Бо хоч у минулих роках завдяки оо. Василіянам і УНСоюзові такі табори вдалося зорганізувати, то специфіка пластового життя й виховання вимагає, щоб така оселя мала наскрізь пластовий характер, що в чужій посілості перевести не дається. Набуття й влаштування такої реальности вимагають поважних фондів. До тієї мети змагатиме нова Старшина Станиці спільно з Пласт Приютом та окремим для тієї цілі створеною Комісією придбання Пластової Оселі.

В. Б.

ЗВІТ

з пожертв зложених у Злученому Українському Американському Допомоговому Комітеті у Филаделфії за місяць травень 1952 р.

ВІРДЖІНІЯ:
Ричмонд: Іван Деменюк $10.
Д. К.
Вашинґтон: Ф. Сурмай $1.
ІЛЛИНОЙ:
Спринґфілд: Н.Н. $5.
Шікаґо: Відділ 301 УНС $10, Михайло М. Белеґей $5, І. Войтюк $1, Ю. Ватаманюк $5, І. Курило $1.
ІНДІЯНА:
Джефферсонвил: Іван Фур $5.
КОЛОРАДО:
Денвер: М. Григоришин $1.
КОННЕКТИКАТ:
Бриджпорт: І. Волинець $5, А. Тимошук $6, Йосип Флонц $5, Михайло Стасюк $5.
Ню Бритен: М. Шмайда $3.
МЕРИЛЕНД:
Балтимор: Стефан Зарубайко $10, Василь Паліййчук $5.
Ґаліна: Г. Веселович $2.
Джерментавн: Н.Н. $5.
Лорел: Іван Ваньо $5.
Роквил: Н.Н. $7.
Рок Гол: Іван Домненко $5.
МІЗУРІ:
Ст. Джозеф: Я. Штогрин $1.
Ст. Луїс: Петро і Текля Лесів $10.
МІННЕСОТА:
Міннеаполіс: С. Тоцький $10; по $5: Б. Скорупська, Григорій Будуляк, Михайло Полозенко.
Ст. Пол: По $5: Остап Сусідка, Міна Сендецька; І. Петручок $1.
МІШІҐЕН:
Дітройт: Укр. Федерація Стейту Мішіґен (на інвалідів у Європі) $50, Юрко Завкулич $15, Остап Чухрак $5, Г. Візнюк $3.
НЕБРАСКА:
Омаґа: В. Продивус $1.
НЮ ДЖЕРЗІ:
Елізабет: М. Задорецький $1.
Ірвінґтон: Б. Процюк $1.
Нюарк: По $5: Матвій Чолій, Іван Футуйма, М. Михайлевський; І. Футуйма $2.
Пасейк: По $5: Микола Гребенюк, Яким Горбенко. Збірка через Відд. О.О.Ч.С.У. $82.70. З них: Іванна Яремко зібрала на листу ч. 5741 $20. Зложили: І. Комендат $5; М. Яремко $3; по $2: В. Шиш, П. Шарий, М. Брезден; по $1: В. Петрик, Ю. Соґаш, Г. Лоґвін, І. Погорецький, Д. Яворський, В. Медвідь. Данило Фелкер зібрав на листу ч. 5742 $7.50. Зложили В. Фелкер $2; по $1: О. Купранець, Микитин, М. Литвиненко, О. Колорайчук, С. Галамай; решта дрібними. Уляна Ховайло зібрала на листу ч. 5743 $10.40. Зложили: Т. Ґелемей $2; О. Ховайло $1.50; по $1: М. Третяк, Е. Макар, Р. Кос, Т. Шевченський; решта дрібними. Ірина Петрик зібрала на листу ч. 5744 $20.75. Зложили: По $1: П. Карпук, М. Целях, Салабай, Попівчак, П. Турчин, І. Половчак, А. Яциняк, М. Федорів, П. Тимбір, М. Клим, І. Пайкуш, Федкомин, А. Демечко; Маційшів $1.25; Петрики $2; решта дрібними. Анна Сенишин зібрала на листу ч. 5745 $6. Зложили: По $1: Шевчук, Т. Яремюк, Т. Костик, Г. Стець, О. Туркич, О. Дідух. Марта Бойчук зібрала на листу ч. 5746 $12.05. Зложили по $2: І. Палиця, М. Андрієнко, М. Качало; І. Дем'янчук $1.05; по $1: М. Литвин, А. Припхан, І. Плутенко, А. Ґбур, О. Вовчук. Василь Палюх зібрав на листу ч. 5747 $6. Зложили по $2: Ф. Олійник, С. Микула; по $1: Ф. Олійник, А. Дзіковський.
НЮ ЙОРК:
Амстердам: С. Л. Гнатківський $2, О. Левицька $1.
Асторія: С. Марко $1.
Бейсайд: Павлина Різник $5.
Боффало: С. Бондаренко $5, Стефан Красневич $5, Е. Заяць.
Бронкс: Анна Гладун $5, Ілля Турик $5.
Вестбері: В. Пекар $2.
Годсон: С. Гавришко $1.
Йонкерс: В. Жуковець $5, Г. Онуфрів $2, В. Подоляк $10.
Карл Пл.: Р. Рекшинський $2.
Коговс: Ст. Горбач $5, Марія Зацька $10.
Рочестер: ЗУАДК, Відділ ч. 3 зложив на хворих і сиріт у Европі $200, Роман Гладун $5, Роман Пристай $5, М. Малинівський $5, Л. Бах $5, О. Курман $5, М. Тицький $5, К. Шевчук $5, С. Гунька $5, „Самопоміч" м. Рочестер $10, Люба і Роман Домбчевські $3, Н. Фесяк $1, М. Тихонюк $5, А. Кузів $1, В. Калічинський $5.
Савт Гемстед: Матвій Ковальчук $10.
ОГАЙО:
Колумбус: В. Яницький $2, В. Сандалюк $2, В. Собчак $1, В. Кобаса $1, В. Яницька $1, Ґілдеґард Заппелт $5.
Клівленд: І. Вільшанецький $5, Софія Ткатищак $5, Іван Яковець $5.
Кентон: Г. Ільницький $10, Ярослав Чайковський $5, В. Харликовський $2.32.
ПЕНСИЛВЕНІЯ:
Филаделфія: Софія Кичоровська $10, В. Стадник $5, О. Березницький $5, М. Недільський $3, О. Юр 2. Збірка на інвалідів у Европі $38.17 (зібрала Інна Кравчук коло Укр. Правосл. Церкви св. Володимира у Филаделфії). Василь Шагалій $5, Роман Савицький $5, Олекса Батюта $5, Юстина Проць $10, Федір Граур $10.
Аллентавн: В. О. В. Левицький $1.
Бетлейвилл: Відділ ч. 109 У. Н. С. $10.
Бристол: П. Роговий $1.
Ведерлі: А. Мазяр $5.
Джонставн: Павло Кабалюк $5.
Клаймер: В. Гриб $5.
Кларксбурґ: Д. Гус $1.
Ланкастер: В. Дзюнка $5.
Нортгемптон: Василь Саюк $10.
Піттсбурґ: І. Ментинський $1, І. Шиян $1.
Сейр: Й. Мончак $2.
Скрентон: Матвій Стахів $7.
Стилтон: І. Умин $5, В. Лавриненко $5.
Фенікsвилл: С. Завалій $1, П. Товстоног $1, „Українська Громада" (на писанку для скитальців у Европі, зібрав А. Шишак $28.50. Зложили: по $2: А. Шишак, М. Лех, Н. Наконечний; по $1: Й. Зілінський, А. Николайшин, П. Гундер, В. Іванів, С. Мельник, Г. Дацко, Й. Струк, І. Мандрусів, П. Безпалко, Н. Бучко, С. Місько, І. Фика, М. Польовий, М. Сухецький, В. Цекот, П. Місько, Н. Івасик, І. Підгайний, П. Фука, І. Взовий, А. Драбиняк, В. Бучковський; дрібними 50 ц.
Честер: В. Зубач $1.
Піттсбурґ: Ст. Солоткий $5.
РОВД АЙЛЕНД:
Мейплвилл: Василь Стефаник $10.
ФЛОРИДА:
Корал Ґеблз: д-р Г. А. Тершаковець $5.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P.O. Box 1661, Phila. 5. Pa., USA

СПИС

жертводавців на будову пам'ятника ген. В. Петрову.

До каси комітету надіслали такі особи:

Головна Управа ОбВУА Ню Йорк (спис жертводавців не надіслано) $180.48; Під час Панахиди зібрано в Православній Церкві Св. Покрови в Шікаґо $35.02. За продані листівки в Шікаґо $23.75. Управа Укр. Православної Церкви Св. Софії, Шікаґо $20. По $10: Архиєпископ Мстислав, Роґаль Петро; по $5: Кушнір Анна, Миколин Степан, о. Железівський Йосип, Бородайко Корнило, Безручко Лео, Коваль Микита, Винник Іван, Настоящий, Плахотніченко, Степасюк Іван, Саранча Константин, Бутовський Микола, Бялий Володимир, Бестрицький Сергій; по $3: Слоцький Казімир, Булбенко Федір, Черкасевич Олександер, Кологривенко Панас, Решетник Петро, Куропась Степан, Серговський Іван, Міщенко; по $2: Балторович М. Н., Артюшенко Юрій, Рибак, Яремко Дмитро, Гетенко Ів., Місько Іван, Лозинський Ів., Шевченко, Заріцький Володимир, Гафійчук Іван, Шміґельський Олекса, Ткаченко Михайло, Андрушко Іван, Єнджейовський М.; по $1: Довбенко Кат., Довбенко Ростек, Дяченко Ларіса, Дяченко Леся, Лозинська Наталка, Лозинський Гриць, Смосвський Константин, Кочержук Роман, Луговий Олександер, пані Чабанівська, Чабанівський, Дахнівський, Бабій Олекса, Кікта Степан, Клебан Іван.

На адресу П. Сімянцева зложили:

По $10: О. Поля Сандори, О. Пилипець Володимир, Хор Укр. Греко-Катол. Церкви, Вашинґтон; Маслівець Григорій $5; по $2: Котилевець Гаврило, Чижак Петро, Лисняк Евген, Мошера Дмитро, Кобилянський Володимир; по $1: Гной Роман, Кухарчук Анна, Чижак Юрій, Тивонюк Зиновій, Поглід Михайло, Йосифович Іван.

Відділ ОбВУА Нюарк (спис жертводавців не надіслано) $7.50.

На адресу п. Черкасевича Зложили:

Відділ ОбВУА, Ню Йорк $5; по $1: Скубова, Барвінський, Сердюк, Татарінів, Дідченко, Бучацький, Сапіґа Юрко. — Дрібними 50 ц. — Разом $489.25.

Усім жертводавцям, що зложили свою пожертву на пам'ятник сл. п. ген. В. Потрову, та тим, що допомагали у збірці, щоб сплатити борг за пам'ятник, Громадський Комітет складає сердечну подяку.

Петро Олексієнко,
скарбник.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що звичайні місячні збори відбудуться в середу, 15 жовтня, в У. Н. Домі, про Фліт. вул., в год. 7.30 веч. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени хай не перетягають свого довгу і вирівнають. При плаченні вкладок кожний член має зложити найменше 1 дол. як свій даток на закуплений У. Н. Союзом Старечий Дім. Крім цего щоб не забули заплатити похоронне п. бл. п. Онисика і Зазулі. Хто з членів старих чи нових не має ще товариської відзнаки, хай зголоситься на долині міста до предс. Костика або до касієра Патуляка, або на зборах до секретаря. Нових відзнак замовлено малу скількість, бо лише 50 штук. Ціна відзнаки $2.25. — Тікети на Бенкет з нагоди 50-літнього ювілею нашого товариства, вже розіслано всім членам. — В. Кушнір, секр.

Посмертні Згадки

ДМИТРО (КІТ) КАТТ, довголітній член Бр. св. Володимира, від. 130 УНСоюзу, помер в 67-ім році життя, дня 11-го жовтня 1952. Походив з села Барткія, пов. Золочів, Галичина. Оставив сина Петра. Похорон відбудеться у вівторок, дня 14-го жовтня з похор. заведення Greiner's Funeral Home, Green St., Woodbridge, N. J., до католицької церкви св. Цецилії, Iselin, N. J. на цвинтар св. Гертруди, Colonia, N. J. — В. Й. П.

ФИЛИП СТУДЕНТ, член, від. 10, УНСоюзу, Тов. А. Бончевського, помер 19. вересня в Ансонія, Конн., на 86-му році життя. Походив зі села Баркного, повіт Горлиці, Галичина. До УНСоюзу вступив 1. березня 1897. Був організатором 10. відділу і був його першим предсідником. Полишив 2 синів і дочку і 2 внуків. Похорон відбувся 25. вересня до Греко-Католицької Церкви, а відтак на цвинтар св. Петра і Павла в Дербі, Конн., при участи Родини, Членів і Знайомих.—В. Й. П.
В. Глива, секр.

ТАРЗАН, ч. 2934. Доля здійснилася.

„Глянь!", здивовано шептав О'Рорке. „Що може казати китайський зрадник, щоб заставити капітана приязно вхопити його руку і сміятися!"

„Капітан Вест сів на змія", казав поважно Вонґ. „Це була його доля, дитино, згинути тут в бою в твоїй обороні".

„Капітан Вест добре боровся", сказала Мераля. „Йому треба справити похорон, який належиться хороброму войовникові і шляхетному з Кору!"